

Tesi del diàleg: Morir és un bé

1ª estació: (El suïcidi no és el correcte: 61 d- 64a) Aleshores ¿Per què un autèntic filòsof no s'hauria de donar mort a si mateix?

- A partir d'aquesta pregunta s'inicia la recerca.
- Atenció: el diàleg no ens explica com seria o en què consistiria la mort, sinó → quin sentit té morir.

Resposta a la pregunta: El suïcidi no és una tria pròpia del savi perquè significa interrompre el procés del coneixement, que el savi ha de seguir fins al final.

- Morir per morir seria un absurd. Es planteja la purificació de l'ànima a través del coneixement. Sòcrates (el Sòcrates que Plató fa a la seva mida) pensa en una mort que es dignifica perquè amb ella (la mort) culmina el procés de l'autèntic coneixement.¹

2ª estació: Filosofar és preparar-se per a morir: (64a- 65d)

- El Sòcrates (platònic) afirma que tots els qui es dediquen com cal a la filosofia no fan altra cosa que preparar-se a morir i a estar morts. La mort és la separació de l'ànima del cos (separació d'allò intel·ligible respecte d'allò sensible). Atès que l'autèntica vida no és la del cos (perquè representa tot allò canviant), sinó la de l'ànima (representa allò autèntic, etern, immortal), la mort (física) per al savi no és res.
- La filosofia no s'adreça al món sensible (de les coses), sinó al món intel·ligible (el de les Idees, allò que coneixem perquè tenim cura de l'ànima). És per això que el filòsof "desitja" morir, perquè com dedica la vida al coneixement, com més s'acosti allò etern, a la perfecció, millor. I és que morir significa que l'ànima torna a ser pura, sense adherències corporals. En fi, torna a la veritat d'allò intel·ligible, al coneixement absolut. Aquest desig és una aspiració a una certa forma de felicitat.
- Contra els sofistes i materialistes: Plató menysprea així l'ensenyament sofístic (centrat en l'èxit o assoliment de coses materials), i posa com a model l'ensenyament "espiritual" (transcendental) de Sòcrates. Mentre que els sofistes són materialistes i ateus, els autèntics filòsofs, en canvi, no tenen por a la mort, perquè dediquen la seva vida a l'autèntic coneixement.
- La "bona mort": asserenar les passions i viure segons l'ànima constitueix la condició d'una vida en la qual la mort simplement no pot produir cap angoixa. (perquè el filòsof ja s'ha després dels desigs dels béns i possessions "mundanes").

¹ Els cristians no acceptaran el suïcidi, perquè la vida és un do de Déu, i, per tant, no ens pertany. Per contra, altres corrents filosòfiques gregues (algunes seguidors també de Sòcrates), sí que l'acceptaran (cínics, estoics). Els estoics creien que la mort és l'única sortida possible que resta al savi quan no és possible viure amb dignitat. L'il·lustrat anglès, David Hume, per la seva banda, establirà que el suïcidi forma part dels drets derivats de l'autonomia moral.

3ª estació: No és mitjançant el cos com podem contemplar el que hi ha de més veritable en les coses. (65e- 67b).

- El coneixement valuós no és el dels sentits (que canvien), sinó el de la intel·ligència (el de l'ànima) que ens condueix al coneixement etern i perfecte.
- Aquesta idea de la superioritat del raonament sobre l'experiència i sobre la sensibilitat (sobre el món físic, canviant: el món d'Heràclit i dels sofistes), és només pròpia dels "autèntics filòsofs".
- El cos és el receptacle de les passions, de tot allò que ens desestabilitza (amors, desigs, temors, fantasmes). Per contra, l'ànima ens porta al coneixement de les idees. Cal ser filòsof per acostar-se a un coneixement que no és físic, sinó transcendental o metafísic. Només per la puresa del coneixement (i no pas per l'emboirament del cos i de la matèria), s'arriba a l'absolut que és l'essència immaterial.

4ª estació: Aprendre no és altra cosa que recordar (72e- 76d). La teoria de la reminiscència (anàmnesi)

- Tesi d'origen pitagòric (que el Sòcrates històric no compartia). Conèixer és la capacitat fonamental de l'esperit. Les idees no provenen de l'experiència sinó que depenen d'una capacitat prèvia a ella ("de fàbrica"), que és l'esperit o l'ànima, que és eterna.
- La reminiscència fa referència al desig: davant una realitat (corpòria, sensible) que sempre és insuficient o degradada (que expressa una certa mancança), la reminiscència es presenta com una atracció per cercar en les Idees la plenitud perduda de les coses.
- El personatge Cebes fa referència a la lira, l'instrument musical que Orfeu porta a l'Hades per "encisar-lo" i recuperar Eurídice. L'amor que sent Orfeu per Eurídice és equiparable al que senten els amants-enamorats de la saviesa (filo/sofos). És un magnetisme/erotisme a la recerca de la veritat/perfecció de les coses. És aquesta especial sensibilitat de veure en les coses materials l'ombra d'alguna cosa que hi manca i que els dona sentit, la que només és a l'abast dels filòsofs.
- Així doncs, partim de les coses materials per tal d'arribar a un punt més enllà de la seva manera de presentar-se a nosaltres. I és l'enteniment (l'ànima) l'encarregat de desvetllar la seva essència (el seu secret =veritat).

5ª estació: contra els filòsofs materialistes (Anàxàgores):

- Els materialistes només consideren font de veritat els elements físics i materials (aire, èter, aigua, etc) i bandegen tot allò que està més enllà de la matèria. A aquesta actitud, Plató oposa la seva visió idealista: els materialistes/sofistes com Anaxàgores no utilitzen la ment. Els materialistes en opinió de Plató, senzillament estan incapacitats per entendre res, perquè confonen el "com" amb el "per què" de les coses. El "com de les coses" és material, però la causa cal cercar-la en una altra banda: la causa són les Formes, els models únics i eterns de les coses sense les quals res no existiria.
- El material (sensible) és una condició necessària del coneixement, però no és – de cap manera- una condició suficient: només l'ànima és capaç de conèixer les idees.

6ª estació: La veritat no es troba en la multiplicat de les coses sinó en la unitat del ser. Crítica als materialistes (segona part)

- Cada una de les Idees és una unitat que unifica la diversitat de les coses que en participen.
- Apareix el tema de l'eclipsi de sol que aparentment sembla fer referència a la dificultat d'estudiar un eclipsi sense prendre precaucions per tal de no acabar cec. Exactament això és el que hem de fer si volem copsar les idees: les hem de veure no pas des de la sensibilitat sinó des de la raó. Amb el mite sembla dir-nos que per explicar les coses en si mateixes, no ens resulten útils uns sentits que només ens acosten a les coses. → Referència a la "segona navegació": quan no hi ha vent, els mariners havien de remar.
- El Ser (com el Sol) no es pot veure directament sense que ens encegui: necessitem, doncs, unes eines especials (intel·ligibles"), que van més enllà de l'experiència observable (meta-empíriques).

7ª estació: la participació (102b- 105 c).

- La participació és el concepte que ens permet explicar la relació entre les coses (canviants) i la Forma (pura, eterna).

8ª estació: el mite infernal (107 d- 114 e).

- Quan l'ànima se'n va a l'Hades no s'emporta amb ella res més que el seu bon comportament i la seva criança. ... Però el viatge a l'Hades és complex. Segons el mite, hi ha un judici de les ànimes: les dels justos i pietosos van a les Illes dels Benaurats i les dels injustos i impius al Tàrtar "d'on mai no sortiran".
- Moralitat: El filòsof, en la mesura que ha estat una ànima pura és feliç i, per tant rep la seva recompensa. En canvi el qui viu vinculat al sensible i al material patirà turment etern.